

FINALISTEN

Kundemagasin for Finale Systemer as / Juni 2009

Regnskapets troverdighet

Speiler regnskapene alltid
virkeligheten? Når eiendommen
har rast i verdi og når bunnen
har rast ut under den lovende
investeringen på Island. I
en finanskrise er det enda
større grunn til å sette
spørsmålstegn ved
tallene. Side 4-9

Sparer tid med
NARF Avstemming
SIDE 16-18

Ber om et mer kritisk
blikk på kundemassen
SIDE 19-23

Troverdig?

Det har alltid eksistert en klar sammenheng mellom kvaliteten på regnskapsførerens og revisors arbeid og regnskapets troverdighet. Regnskapet skal ikke bare føres, alt skal avstemmes, kontrolleres og dokumenteres. Det som ikke er dokumentert, er ikke gjennomført. Det stiller stadig strengere krav til både regnskapsfører og revisor, og ikke minst til det tekniske utstyr som brukes. Kredittilsynet som er satt til å gjennomføre den viktige kontrollen, med dette arbeidet, har etter min mening en formidabel oppgave. Da er det godt at det finnes standardisert avstemmings- og revisjonsmetodikk.

Regnskapets troverdighet bestemmes også i høyeste grad av hvordan eiendelene i balansen verdsettes.

Stadig flere bedrifter vil i framtida være avhengig av selskaps kunnskapskapital. Den representerer vesentlige verdier som ikke fanges opp av selskapets balanseregnskap. I 1997 var Microsofts bokførte verdi på 11 milliarder dollar, mens børsverdien var 200 milliarder dollar.

Men i disse tider med svineinfluensa, klima- og finanskriser er det helt andre spørsmålsteget som stilles til balanse-regnskapet. De underliggende verdiene i selskapenes balanse er basert på skjønn. I det siste tiår har en hatt tro på at de fleste eiendelene i balansen har økt i verdi. Når så markedet snur og

eiendelene faller i verdi, begynner en å tvile på det som legges frem. Her passer det kanskje å bringe inn økonomisk formaning fra Dødehavsrullene, skrevet i år -100.

«Hvis du i din fattigdom låner penger, unn deg ikke søvn natt eller dag og gi ikke din sjel hvile før du har betalt tilbake til din utlåner. Lyv ikke for ham. Hvorfor skulle du kanskje lide vondt og bli gjort til skamme? Da vil han lukke sin hånd når du igjen trenger hjelp. Når du står i gjeld, skjul ikke noe for din kreditor, for at han ikke skal gjøre deg til spott og spe. (fra 4Q417, Sapiental Work A)»

Formaningen er høyst aktuell i dag også, og verden har opplevd utallige kriser i de 2100 årene siden dette ble skrevet, det synes som om vi ikke er i stand til å lære, på dette området.

«Eldre kan være immune mot svineinfluensa. - Eldre voksne kan for lenge siden ha vært i kontakt med et virus som ligner på det vi ser nå, sier Anne Schuchat, konstituert visedirektør for forskning og folkehelseprogrammer ved CDC. (©NTB)».

Tenk om det økonomiske system og finansverden hadde et immunsystem som hindret oss i å gjøre de samme feilene igjen og igjen.

Jeg ønsker alle våre kunder og forretningsforbindelser en riktig god sommer.

Eivind Simonsen
Administrerende direktør
i Finale Systemer

Finalisten / juni 2009

Finale Systemer as Et kundemagasin fra

Ansvarlig redaktør: Eivind Simonsen
Redaksjon og grafisk produksjon: Krysspress
Trykk: Merkur Trykk AS
Opplag: 4.500
www.finale.no - telefon 77 66 54 60

Finale Systemer arbeider tett med regnskapsførere og revisorer over hele landet. Stadig vekk møter vi på fagfolk med gode inspirasjonshistorier, genuine ideer og tankevekkende betraktninger om faglige problemstillinger. Disse vil vi gjerne la flere inspireres av. Ta gjerne kontakt med oss dersom du har et tema eller en historie som vi kan presentere i Finalisten.

Kontakt: finalisten@finale.no

SIDE 4-9 SKJØNN ELLER SANNHET?

Professor Hans Robert Schwencke ved institutt for regnskap – revisjon og jus, vurderer om regnskapene i ulike selskapsformer gjenspeiler virkeligheten.

SIDE 10-11 KREDITTVERDIGHETENS VERKTØYKISTE

Finansbransjen gir et innblikk i deres metoder for å vurdere selskapers økonomiske situasjon.

SIDE 12-13 KUNSTIG HØYE VERDIER PÅ NÆRINGSEIENDOM

Næringseiendom er blant de postene i balansen som oftest blir feilvurdert.

SIDE 14-15 SJEKKLISTE FOR FARESIGNAL

Det kan være lett å overse faresignaler ved en bedrifts regnskaper og drift.

SIDE 16-18 TIDSBESPAREREN

Avstemming av regnskap er i ferd med å gå fra langdrygt pirk til kontrollarbeid.

SIDE 19-23 BER OM ET MER KRITISK BLIKK PÅ KUNDEMASSEN

Kredittilsynet fører kontroll og samarbeid med regnskaps- og revisjonsbransjen.

Skjønn eller sannhet?

Professor ved Institutt for regnskap, revisjon og jus på BI, Hans Robert Schwencke, tror det vil bli mye debatt om verdifastsettelse i regnskapene i tiden fremover.

Professor ved Institutt for regnskap - revisjon og jus ved handelshøgskolen BI, Hans R. Schwencke, har erfaring som revisor og som fagsjef ved et større revisjonsselskap. Han var i 1982-1985 byråsjef ved kontoret for regnskapslovgivning i Handelsdepartementet. Senere var han fagsekretær innen fagområdet regnskap i Den norske Revisorforening, og var da blant annet involvert i utarbeidelse av anbefalinger til «god regnskapsskikk».

TEKST: THOMAS SCHANCHE

FOTO: RUNE STOLTZ BERTINUSSEN

« Verdiene i balansen er ofte skjønsmessige og diskutabile. I en finanskriser er det enda større grunn til å sette spørsmålstegn – etter tallene.

Internasjonalt og spesielt i USA har det blitt satt fokus på de reelle verdiene i ulike selskaper. At kartet ofte ikke stemmer overens med virkeligheten, har de mange sjokkerende konkursene til anerkjente finansinstitusjoner bevisst. De underliggende verdiene i enkelte selskaper har vært basert på skjønn, og til dels ukvalifisert skjønn.

Selv George W. Bush uttalte «We want fair values» når finanskrisen var på sitt mest dramatiske.

Sentralbanksjefen i USA, Ben Bernanke, har tidligere i karrieren forsket på den store depresjonen på 30-tallet. Sentralbanksjefen påpeker at i perioder der markedene ikke er likvide – eller ikke eksisterer, så er

Vi kan ikke fortsette med så stor grad av skjønsmessige vurderinger av poster i regnskapene. Vi må få frem de virkelige verdiene!

de regnskapsførte verdiene i selskapene lite informative og til og med villedende. Bernanke er en av mange som ivrer for å lage bedre standarder for verdivurdering av eiendeler. Målet er at regnskapene i større grad viser de reelle verdiene i selskapene.

Børsnoterte selskap

En annen som jobber og ivrer for bedre standarder er professor ved institutt for regnskap - revisjon og jus på BI, Hans Robert Schwencke. Siden 1989 har Schwencke vært forsker ved Handelshøyskolen BI. Han tok sin doktorgrad i 2002 over temaet «Accounting for Mergers and Acquisitions in Europe». Denne boken representerer et sammenlignende rettslig studium knyttet til regnskapsreglene i Tyskland, UK, Sverige, Danmark og Norge. Han har skrevet en lang rekke regnskapsartikler, og har vært medforfatter i flere anerkjente fagbøker på regnskapsområdet. Han har vært medlem av en rekke offentlige utvalg, og er i dag medlem av Overligningsnemnda ved Sentralskattekontoret for Storbedrifter.

Han ser at det i dag er et økt press mot viktigheten av korrekte regnskap. Professoren påpeker at det er stor forskjell på børsnoterte selskap og

Schwencke mener standarden på regnskapene til små og mellomstore selskaper må forbedres.

ikke-børsnoterte selskap.

– Fra og med 2005 er det etablert offentlig kontroll av børsnoterte selskap gjennom Kredittilsynet. En kontroll som fungerer, legger professoren til.

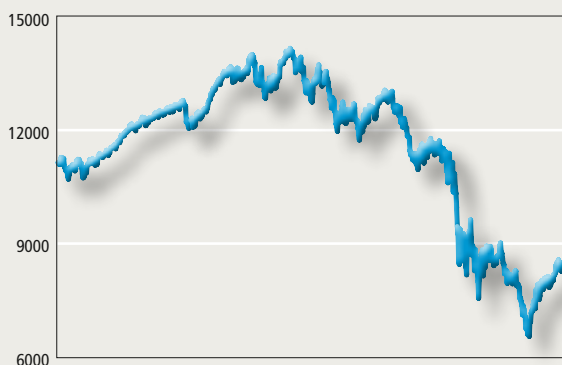
– Gjennom denne kontrollen, som er en EU-standard, er det grunn til ha større tillit til norske børsnoterte selskap i dag, sammenliknet med tidligere tider. Men finanskrisen setter denne tilliten på prøve, fortsetter Schwencke.

Kapitaldekning

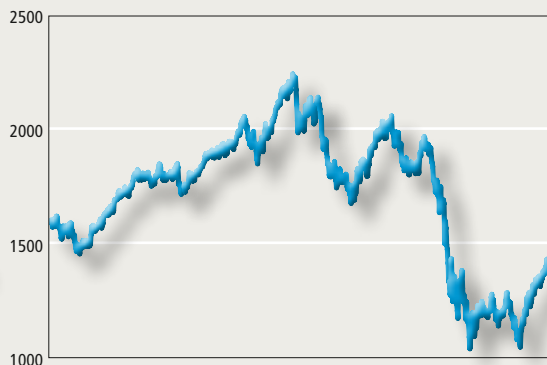
I finanskrisetider kan det være fristende for enkelte selskap å pynte på kapitaldekningen i balansen, i følge professoren. For revisorer, investorer, regnskapsførere og finansinstitusjoner er det en rekke forhold i regnskapene som ikke nødvendigvis stemmer helt med de virkelige verdiene.

– For å opprettholde kapitaldek-

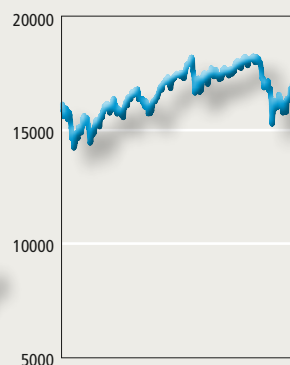
DOW JONES

NASDAQ-100

NIKKEI 225

Utviklingen i viktige aksjemarkeder siste 3 år.

Studentene på BI lærer at regnskap utføres på ulike språk med ulik presisjon.

I Finland skjønner ikke regnskapsførere hva vi mener når vi snakker om god regnskapsskikk.

ningen, utsetter enkelte selskap å avskrive tap på for eksempel kunde- fordringer.

Professoren påpeker at det er når man bruker skjønn, at troverdigheten i regnskapene blir satt på prøve.

- Nedskrivning av eiendeler er basert på subjektive anslag om fremtiden. Subjektive anslag gir nødvendigvis rom for at verdiene ikke er reelle, kommenterer Schwencke.

- Goodwill-poster er også skjønnsmessig vurdert. Etter min mening, for skjønnsmessig, legger professoren til.

- Posten for forskning og utvikling har tendens til å «blåses opp» i krisetider, fortsetter han.

- Finansposter i regnskapene er vanskelig å vurdere, spesielt aksjer i ikke-børsnoterte selskap.

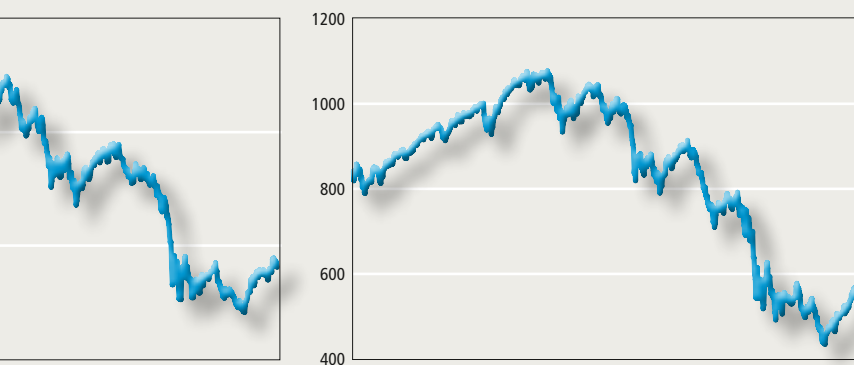
- Verdier plassert i utenlandsk valuta er preget av svingninger.

- Endringer i varelager er lettere å se, men må likevel sjekkes.

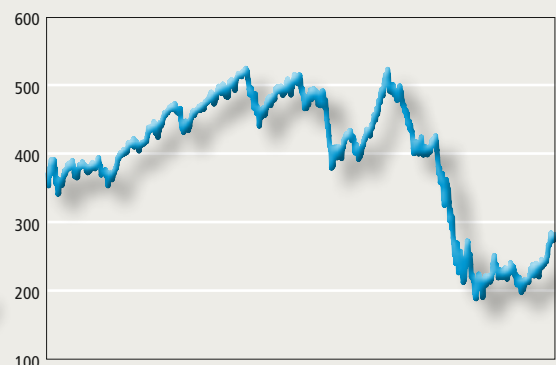
- Verdien av næringsseiendom er som oftest basert på skjønnsmessige vurderinger, legger professoren til.

EURONEXT 100

OSLO BØRS

KILDE OSLO BØRS

Virkelige verdier

Professor Schwencke tror det vil bli mye debatt om

verdifastsettelse i regnskapene i tiden fremover. Spesielt gjelder dette ikke-børsnoterte selskap.

– Vi kan ikke fortsette med så stor grad av skjønnsmessige vurderinger av poster i regnskapene. Vi må få frem de virkelige verdiene!

Schwencke påpeker at regnskapene, med dagens modell, heller ikke er stort mer troverdige i oppgangstider.

– Verdien av en næringseiendom som i sin tid ble kjøpt for 1 million, men som har steget i verdi til 10 mil-

lioner, blir ikke nødvendigvis ført med reell verdi.

Schwencke gir et hypotetisk eksempel på hvor problematisk det er å lese verdien av et selskap ut fra regnskapene:

– En bedrift er saksøkt for 100 millioner kroner, og har en statistisk forventning på 60 prosent for å tape saken. Skal man la være å føre det forventede tapet? Skal man gange 100 millioner med 0,6? Eller skal man føre det beløpet man er villig til å betale seg ut av den kinkige situasjonen med?

For å opprettholde kapitaldekningen, utsetter enkelte selskap å avskrive tap på for eksempel kundefordringer.

Standarder

Som et ledd i EØS-avtalen, forpliktet som sagt Norge seg å innføre den internasjonale regnskapsstandarden International financial reporting standards (IFRS) fra 2005. Dette gjelder selskap av allmenn interesse, som børsnoterte selskap, banker og forsikringsselskap. IFRS setter ulike kvalitetskrav som bidrar til å øke regnskapets troverdighet. Etter IFRS, skal regnskapsprodusentene blant annet ta stilling til om elementene i regnskapene er sannsynlige, pålitelige, relevante, om det gir dekkende fremstilling, er vesentlig, er betydelig og oppfyller de balanseorienterte definisjonene.

Samtidig som IFRS er implementert i EU-sonen, beholder i følge professor Schwencke mange selskaper nasjonale regnskapsstandarter.

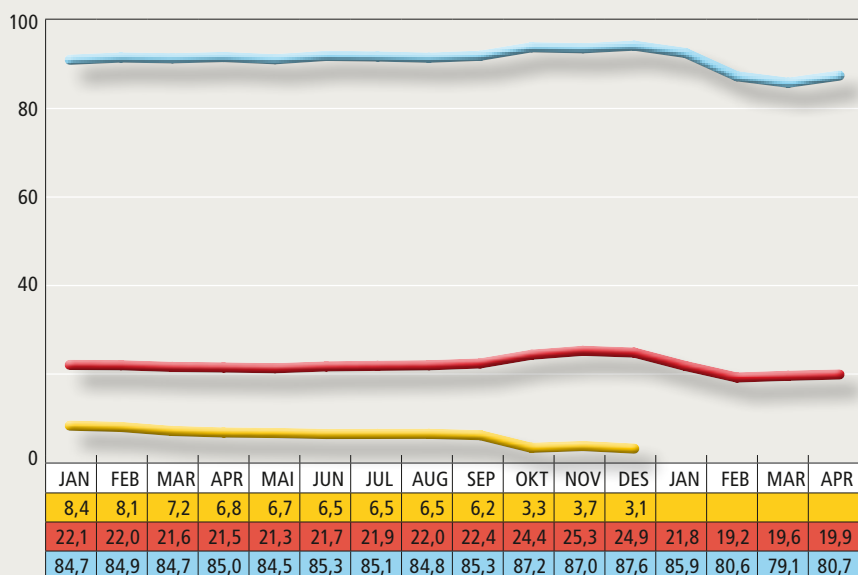
– Internt i for eksempel Aker, benyttes det både IFRS og den norske standarden NGAAP. Konsernet benytter seg av det lovpålagte IFRS, mens selskapene i Akergruppen fører etter NGAAP.

Professoren ser gode grunner til at man vil beholde gamle nasjonale system.

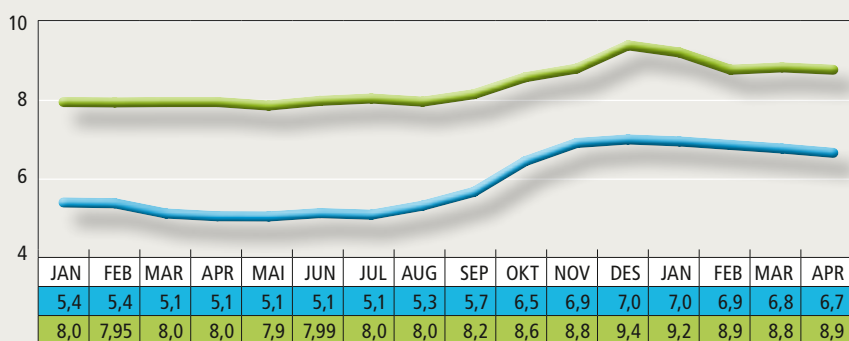
– I England har man for eksempel utviklet et avansert system i UKGAAP, som tar hensyn til investorer, kreditorer og leverandører. I USA har man utviklet USGAAP kontinuerlig siden 1930-tallet, påpeker professoren.

Skatt

Troverdigheten i regnskapene har ikke alltid vært et uttalt mål i seg selv. Tid-

- Islandske kroner. Norske kroner per 100 Islandske kroner. (Islandske kroner har vært suspendert fra valutahandel siden 09. desember 2008).
- Russiske rubler. Norske kroner per 100 rubler.
- Svenske kroner. Norske kroner per 100 svenske kroner.

- Amerikanske dollar. Norske kroner per 1 US dollar.
- Euro. Norske kroner per 1 Euro.

KILDE: NORGES BANK.

ligere var regnskapene i norske små og mellomstore selskap i mye større grad et redskap for å beregne skatten til selskaper. I Norge er regnskapene stadig mer et styringsverktøy for styret og ledelsen, samt investorer og finansinstitusjoner.

I mesteparten av EU-området er skatt fortsatt hovedfokuset i regnskapsførselen for små og mellomstore bedrifter. I følge professoren, er det mer regulerte systemer for vanlige kiosker i Norge enn mellomstore bedrifter i Frankrike.

– I Finland skjønner ikke regnskapsførere hva vi mener når vi snakker om god regnskapsskikk. Regnskapene i Finland er basert på det finske skattesystemet.

Schwencke ser denne holdningen i resten av EU også.

– I EU ønsker man seg en forenkling av regnskapsreglene. Man vil ha gode systemer for beregning av skatt, men er ikke interessert i annen informasjon om selskapene fra regnskapene, kommenterer professoren.

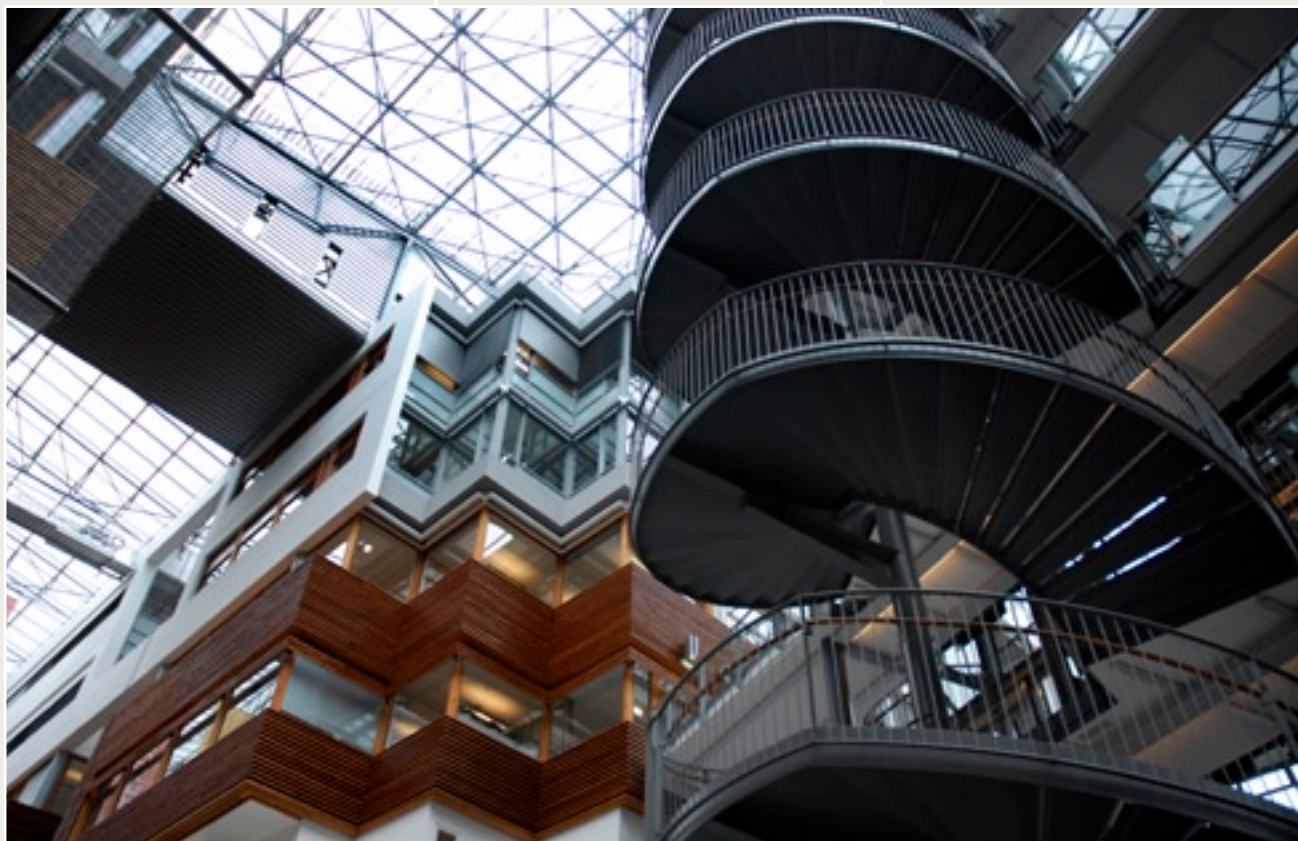
– Hvordan påvirkes balansen dersom goodwill vurderes for høyt?

Professoren er betenkt over nivåforskjellen mellom selskaper av allmenn interesse og små og mellomstore bedrifter.

– Jeg mener vi må få plass et nytt regelsett for små og mellomstore

bedrifter, uttaler professor Schwencke.

– Gjennom nye regelsett og standarder vil troverdigheten i disse selskapers regnskaper nærme seg nivået til selskaper av allmenn interesse.

Der er høyt under taket på BI, men professoren mener regnskapene bør inneholde mindre synsing.

Kredittverdighetens verktøykiste

Regnskaper som av ulik grad reflekterer selskapers finansielle situasjon, er viktige redskap i en kredittvurdering. Heldigvis finnes det også andre redskap.

TEKST: LINN KARLSEN

FOTO: RUNE STOLTZ BERTINUSSEN

Regnskapet er ett av flere momenter som inngår i kredittvurderingen av foretak sammen med blant annet eier- og betalingsinformasjon. Utfordringen med regnskapet er at informasjonen sjelden er fersk, i praksis er den som regel mellom 8 -18 måneder. Dette er særlig utfordrende i tider hvor konjunktorene endrer seg hurtig.

Ferskvare

Dun & Bradstreet er verdens største foretak innenfor kredittopplysning, med informasjon i sine databaser om 110 millioner foretak. Seniorrådgiver i Dun og Bradstreet Norway AS, Magnus Solstad, ser utfordringene ved at bedriftenes regnskaper ikke nødvendigvis er ferskvare.

– Per 15. mai er det kun i underkant av 20.000 aksjeselskaper som har levert regnskap for 2008. Ettersom vi i år forventer mer enn 230.000 regnskap sier det seg selv at mange fortsatt vurderes med utgangspunkt i 2007-tallene, påpeker Solstad.

– Med tanke på den utviklingen vi observerte på makronivå for 4. kvartal 2008 er det mange som trolig vil levere vesentlig dårligere tall sammenlignet med forrige regnskapsår, legger Solstad til.

Risikomodeller

Siden regnskapene ofte er direkte utdaterte, har Dun & Bradstreet og andre kredittopplysningsbyrå andre virkemidler for sjekke den finansielle situasjonen til selskaper som kredittvurderes.

– Problemstillinger relatert til alder på regnskapet er noe man må ta høyde for i risikomodellene. En konsekvens er at betalingsinformasjon får forholdsvis stor betydning i modellen ettersom den alltid er ferskvare, forklarer seniorrådgiveren.

– Allerede sent på høsten i fjor observerte vi en økning i betalingsanmerkninger, og i løpet av det siste halve året har antall foretak i den dårligste ratinggruppen økt med mer enn 12 prosent.

Markedsanalyse er også et viktig element i vurderingen av selskapenes soliditet og evne til å håndtere kreditt.

– For Dun & Bradstreet sin del har vi også arbeidet med løsninger der den ordinære kredittvurderingen kombine-

res med forventninger om fremtidig konkursrisiko. Et illustrerende eksempel kan være Bygg- og anleggsbransjen der det har vært en eksplosiv økning i konkurser de siste månedene, uttaler Solstad.

– Samtidig er det dessverre lite som tyder på at vi er over toppen. Dermed kan en mulig tilnærming være å justere ned kredittvurderingen på foretak i denne næringen basert på negative prognoser for fremtiden.

Likviditetsgrad to

I en grundig kredittvurdering er det flere momenter man kan undersøke selv om regnskapet tilsynelatende virker solid, ifølge Solstad i Dun & Bradstreet. Det er en rekke signaler i regnskapene som kan peke i retning av at man bør være forsiktig med å gi selskapet kreditter og lån.

– Et negativt signal er for eksempel at lagerbeholdningen øker betydelig uten åpenbare årsaker. Konsekvensen av en slik økning er at den kortsiktige betalingsevnen tilsynelatende er god, mens i praksis kan varelageret være umulig å omsette, forklarer Solstad.

– Derfor vil det i en kredittvurdering være mest relevant å vurdere likviditetsgrad to, der varelaget holdes utenfor.

– Et annet moment som også kan vurderes er utviklingen i offentlig gjeld. Dersom gjelden øker vesentlig mer enn omsetning og resultatet skulle tilsi, er det trolig en indikasjon på at likviditeten begynner å bli utfordrende, legger seniorrådgiveren til.

– Med tanke på både rentenivå og de sanksjonsmuligheter som staten besitter, er slike krav normalt de siste man slutter å betale.

Driftsresultat og egenkapital

I Dun & Bradstreet, påpeker man at regnskapene likevel er det viktigste instrumentet i kredittvurderingen.

– Eksemplene jeg har skissert er naturligvis ikke det første man ser på i en kredittvurderingsprosess. Disse kan snarere ses på som et krydder i tilfeller der det er tvil om beslutningen, legger Solstad til.

– Primærtallene fra regnskapet vil alltid være driftsresultat og egenkapital. Dersom disse er akseptable og viser en sunn utvikling er det sannsynlig at vurderingen fra Dun & Bradstreet blir positiv.

Seniorrådgiver i Dun og Bradstreet Norway AS, Magnus Solstad har ulike metoder for å vurdere bedriftens finansielle situasjon.

Gir fortsatt kreditt

Norge største forretningsbank DnB NOR har fortsatt tro på norske bedrifter og egne kredittvurderingsrutiner.

Tilliten mellom verdens finansinstitusjoner var under finanskrisens høydepunkt på bristepunktet. Bankene vegret seg mot å låne hverandre penger og lånekunder opplevde kreditttørke.

Gjennom enorme tiltakspakker fra regjeringer over hele verden har situasjonen bedret seg, selv om faren ikke er over. Kristin Halvorsens utlån av gullkortet ser uansett ut til å ha bidratt til å holde kredittflyten i gang i Norge. DnB NOR hadde et driftsresultat før skatt på 6.109 millioner kroner i første kvartal av 2009. Dette er det beste driftsresultatet i bankens historie.

Konserndirektør for kommunikasjon i DnB NOR, Trond Bentestuen, sier banken viderefører sin kredittpolitikk.

Ingen kreditttørke

Konserndirektør for kommunikasjon i DnB NOR, Trond Bentestuen, forklarer at banken viderefører sin kredittpolitikk.

– Vi i DnB NOR har ikke endret kredittpraksis for utlån eller kreditter som følge av den finansielle situasjonen verden befinner seg i.

Konserndirektøren opplyser at banken ikke opplever noen kapitaltørke på egne eller kundenes vegne.

– Vår utlånskapasitet er svært god. Faktisk så har vi planlagt for en vekst på 5 prosent for 2009, noe som tilsvarer i overkant av 60 milliarder kroner. Hvordan etterspørselen etter kreditt utvikler seg er mer usikkert. Vi har allerede opplevd en kraftig nedgang så langt i år, kommenterer konserndirektøren.

Lavere etterspørsel

DnB NOR tar ikke spesielle hensyn til endringene i kredittkundenes markedssituasjon, men stoler på eksisterende rutiner.

– Vår praksis i forhold til behandling av henvendelser for lån og kreditter har ikke endret seg. Like fullt anerkjenner vi tilstanden i verdensøkonomien, og vi merker således at etterspørselen i markedet har gått ned, forklarer konserndirektøren.

Bentestuen tror kredittverdige norske bedrifter fortsatt vil ha en jevn tilføring av kreditter i fremtiden.

– Vår utlånskapasitet er altså solid, og vi behandler alle henvendelser etter de samme parametre som tidligere. Vår policy med hensyn til utlån og kreditter er ikke endret seg over de to siste år. Men de makroøkonomiske forutsetninger har jo endret seg kraftig, legger Bentestuen til.

Kunstig høye verdier

Fagsjef i Norges TakseringsForbund, Rolf Erling Eidsvold, mener den oppgitte verdien av næringseiendom i balansen ikke nødvendigvis representerer reelle verdier. Skjønn og unøyaktig eller utdatert taksering har skylden for det.

TEKST: THOMAS SCHANCHE

FOTO: RUNE STOLTZ BERTINUSSEN

– Verdien av næringseiendom vurderes ikke på samme måte som boligeiendom, forklarer Eidsvold.

– Folk må jo bo et sted, så boligeiendom vil det alltid være en viss etterspørsel etter over tid. Næringsseiendom derimot, er mer sensitiv til markedet, fortsetter fagsjefen som gir et eksempel:

– Dersom en hjørnesteinsbedrift i en bygd legger ned, hva er så eiendommen verdt? Er det noen som er interesserte i å kjøpe et bygg som er spesielt tilpasset en spesiell type virksomhet? Finnes det noen som ønsker å leie lokalene?

Eidsvold svarer selv på det første spørsmålet, gitt at svarene på de andre spørsmålene er «ingen»:

– Ingenting! En næringseiendom uten potensielle kjøpere eller leietakere har ingen verdi. Snarere er den en utgiftspost, analyserer han.

Utdatert takst

Verdien av en næringseiendom er relatert til markedet som objektet leies ut i. Endringer i sysselsettingen, rentenivået, finansieringsforholdene og nybygg har direkte påvirkning på verdinivået.

Fagsjef Eidsvold mener mange regnskap ikke reflekterer de reelle verdiene med henblikk på næringseiendom.

– Takster som er gjort så sent som for ett eller to år siden er allerede

Fagsjef i Norges TakseringsForbund, Rolf Erling Eidsvold, mener verdien på næringseiendom i balansen ikke nødvendigvis gjenspeiler virkeligheten.

utdaterte, kommenterer han.

– Generelt er takstene for høye, sett i lys av utviklingen i markedene.

Fagsjefen viser til at det ikke bare er i grisgrendte strøk at takstene ikke reflekterer reell verdi.

– Selv i de mest pressede områdene er det vanskeligere å leie ut. Dette gir seg også utslag på leieprisen, som igjen gir utslag på verdien av eiendommen, forklarer Eidsvold.

Reell Takst

Fagsjefen opplyser at det er oppdragsgiver som bestemmer grundighetsnivået når man bestiller takst av næringseiendom. Troverdigheten i

taksten styres av nettopp grundighetsnivået.

De fleste bestiller ifølge Eidsvold takst etter enkle prinsipper, der taksten regnes ut etter forhåndsdefinerte nøkkeltall.

Nøkkeltall som:

- Leiepriser
- Driftsutgifter
- Vedlikehold
- Kapitaliseringsrente
- Markedsrisiko

Fagsjefen mener man i økende grad bør gjennomføre grundigere takseringer. Det vil føre til mindre skjønnsmessige vurderinger, samtidig som man fremstår som mer troverdig overfor revisor, kredittinstitusjoner og eventuelle investorer.

– Gjennom en tilstandsanalyse vil oppdragsgiver få en vurdering av de reelle verdiene av eiendommen. Må taket repareres eller ventilasjonsanlegget skiftes ut, fortsetter Eidsvold retorisk.

– I en tilstandsanalyse vil også bli utarbeidet en kontantstrømsanalyse, som er et nyttig verktøy for oppdragsgiveren.

Økonomisk kompetanse

Sertifiserte takstmenn har en grundig sertifiseringsutdannelse med sivilingeniør- eller siviløkonomutdannelse med fem års erfaring fra eiendomsverdisetting i bunn. Dessuten blir de etterutdannet hvert tredje år. Fagsjefen ser at kompetansekravene i yrket endrer seg.

– Det blir i stadig økende grad lagt vekt på økonomisk kompetanse i utdannelsen. Vi tilpasser oss EU-standarder, og i de fleste EU-land er det tradisjon for at taksering blir utført av økonomer, kommenterer Eidsvold.

– Like standarder er fordel for bedrifter som har interesser i EU, legger han til.

r på næringseiendom

Revisjon av takst

Når takstmenn gjør sine vurderinger av en næringseiendoms verdi, støtter man seg på vurderingene til et renteutvalg. Renteutvalget kommer sammen fire ganger i året for å gi anbefalinger til kapitaliseringsfaktorene i de ulike segmentene i markedet.

Men hvordan kan revisorer og regnskapsførere vurdere om verdiene i balansen gjenspeiler virkeligheten?

– Jeg vil anbefale å sjekke taksten og rentetaksten som ligger i bunnen. Spesielt ville jeg vurdere om inntektsiden medfører riktighet. Regnskapsførere og revisorer har alle muligheter til å kontrollere dette med bakgrunn i regnskapet, mener fagsjefen.

– Og dersom jeg var i tvil, ville jeg krevd en ny og grundig takst!

I følge Norges Takseringsforbund er selv takster som ble gjort for ett eller to år siden allerede utdaterte.

Øyeblikksbilde av næringseiendomsmarkedet:

Salgsmarkedet

- Verdiene i næringseiendomsmassen falt 15–25 prosent i 2008.
- Transaksjonsvolumet i første kvartal 2009 ble halvert, målt mot første kvartal 2008.
- Finansiering av næringseiendom er fortsatt problematisk.
- Kapitaltørken fører til uvanlig stort yieldgap.
- Lavt rentenivå fører til etterspørsel etter alternative plasseringsformer – som eiendom.
- For objekter med god kontantstrøm, vil rentenivået føre til snarlig yield-fall.
- Myndighetenes kredittpakker ventes å gi positiv effekt.

Leiemarkedet

- Økt arbeidsledighet fører til lavere etterspørsel i markedet.
- Kontorledigheten i Oslo, Asker og Bærum økte med 194.000 kvm siste halvår.
- Leietakers marked – utleierye må tilby rabatter for å nå opp i konkurransen om leietakere.
- Færre bedrifter er på utkikk etter nye lokaler. Flere bedrifter reforhandler gamle leiekontrakter.
- Leienivåene er fortsatt høyere enn i 2004-2005 i mange områder.

(KILDER: OPAK, SSB, DNB NOR NÆRINGSMEGLING, UNION.)

Sjekkliste for faresignal

På bakgrunn av en overfladisk titt på regnskapene, er det er ikke alltid åpenbart at et selskap er i risikozonen.

TEKST: THOMAS SCHANCHE

Norske kroner på bok er det eneste i balansen som garantert gjenspeiler virkelige verdier.

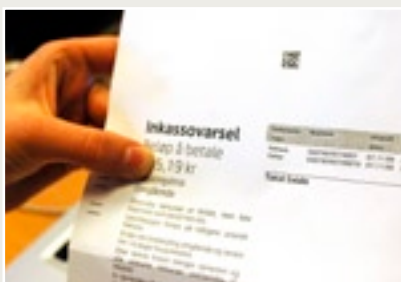
Uavhengig av finanskriser, blir det gitt signaler om selskapets økonomiske situasjon gjennom regnskapene. Noen signaler er røde, selv om de ikke alltid er åpenbare.

Det finnes også andre forhold rundt driften som utpreger seg som faresignal for bedriftens økonomiske sunnhet.

For å hjelpe oss med å skissere disse faresignalene, har vi samlet sammen rådene fra våre eksperter fra denne utgaven av Finalisten:

Seniorrådgiver i Dun og Bradstreet Norway AS, Magnus Solstad, revisor og autorisert regnskapsfører Ørnulf Lindset, Fagsjef i NARF, Knut Høylye, Fagsjef i Norges TakseringsForbund, Rolf Erling Eidsvold, seksjonssjef for regnskapsførere og revisorer i Kredittilsynet, Kjersti Elvestad og BI professor ved Institutt for regnskap – revisjon og jus, Hans Robert Schwencke.

Faresignal ved driften

- Betalingsanmerkninger er et signal på svak likviditet eller dårlig styring. Begge deler er like urovekkende, og ilegges stor vekt av kredittvurderingsselskap og finansinstitusjoner. Betalingsanmerkninger registreres i «sanntid» og er således et tegn som kan registreres svært raskt.

- Bedriften endrer styresammensetting, skifter ut styreleder, skifter daglig leder, skifter revisor og regnskapsførere. Det er en del av naturens gang at ledere skiftes ut eller at man får nye samarbeidspartnere. Men dersom dette skjer ofte, er det et tegn på at ikke alt er som det bør være.

En konsekvens av hurtige utskiftninger er mangel på kontinuitet og kostbar innføring i daglig drift av ledere og samarbeidspartnere. Mer urovek-

kende er at årsaken til hyppige utskiftninger ofte er at ledere og samarbeidspartnere ikke ønsker å ha ansvaret for bedriftens drift og regnskaper. At regnskapsførere og revisorer sier fra seg oppdraget er alarmerende nok. At daglig leder og styreleder trekker seg fra ansvaret på grunn av økonomiske forhold, kan være fullstendig katastrofalt for bedriftens omdømme.

- Markedsanalyse er også et viktig element i vurderingen av et selskap. Dersom en bedrift er i en bransje som sliter, bør man være ekstra kritisk til regnskapene.

Faresignal i regnskapene

- Nedskrivning av eiendeler er basert på subjektive anslag om fremtiden. Subjektive anslag gir nødvendigvis rom for at verdiene ikke er reelle.

- At lagerbeholdningen øker betydelig uten åpenbare årsaker. Konsekvensen av en slik økning er at den kortsiktige betalingsevnen tilsynelatende er god, mens i praksis kan varelageret være umulig å omsette.

- Verdien av næringseiendom er som oftest basert på skjønnsmessige vurderinger. Verdien av en nærings-eiendom er relatert til markedet som objektet leies ut i. Endringer i sysselsettingen, rentenivået, finansieringsforholdene og antallet nybygg på markedet har direkte påvirkning på verdinivået. Takster som er gjort så sent som for 1-2 år siden er allerede utdaterte.

- Offentlig gjeld. Dersom gjelden øker vesentlig mer enn omsetning og resultatet skulle tilsi er det trolig en indikasjon på at likviditeten begynner å bli utfordrende. Med tanke på både rentenivå og de sanksjonsmuligheter som staten besitter, er slike krav normalt de siste man slutter å betale.

- Posten for forskning og utvikling har tendens til å «blåses opp» i krisetider. Bedrifter med sunn økonomi er mer konservative når de vurderer denne posten.

- For å opprettholde kapitaldekningen, utsetter enkelte selskap å avskrive tap på for eksempel kunde-fordringer. Spesielt i nedgangstider.

- Goodwill poster er skjønnsmessig vurdert, og ikke alltid reelle. Nedskrivning av Goodwill bremses gjerne i krisetider for å opprettholde egenkapitalen.

- Vurdering om selskapets inntekter er troverdige. Inntektsvurderinger basert på historiske tall må tas med en klype salt i nedgangstider.

- Finansposter i regnskapene er vanskelig å vurdere. Spesielt aksjer i ikke-børsnoterte selskap. Også børsnoterte papirer endrer seg forholdsvis raskt i verdi i takt med de ulike markedene. Endringene i nedgangstider er oftest negative.

- Verdier plassert i utenlandsk valuta er preget av svingninger. Eksport- og importbedrifter rammes direkte, positivt eller negativt, av valutasvingninger dersom oppgjør er avtalt i utenlandsk valuta. Bedrifter med penger på bok eller lån i utenlandsk valuta rammes på samme måte.

- Sikre at alle selskapets opplysninger er dokumenterbare. Man må ikke stole på muntlige opplysninger fra ledelsen i et selskap, men sjekke at dokumentasjon rundt dette finnes.

Dette er det tredje året Ørnulf Lindset i Optimal Regnskap bruker NARF avstemming, og han er meget fornøyd med at programmet gjør jobben mye enklere.

Tidsbespareren

Ørnulf Lindset i Optimal Regnskap føler han sparer mye tid på å bruke FINALE Avstemming. – Timelangt arbeid blir gjort unna på 10 sekunder per kunde, slår han fast. Hvor tiden blir av, kan han derimot ikke gjøre rede for.

TEKST: THOMAS SCHANCHE
FOTO: OPTIMAL REGNSKAP

I hektiske perioder av året gjelder det å disponere arbeidstidene mest mulig fornuftig. For regnskapsførere er perioden før årsoppgjøret en tid fylt av dyp konsentrasjon, lange dager og koffeinherdede mager.

Avstemmingsarbeidet av regnskapet er som kjent tidkrevende. Og skal de fleste av oss være helt ærlige – kjedelig. Men korrekt avstemming er avgjø-

rende for korrekte regnskap. Målet med å utvikle FINALE Avstemming var å gjøre avstemmingen automatisk, presis og tidsbesparende. Revisor og autorisert regnskapsfører Ørnulf Lindset har sett mulighetene i programmet helt fra starten av.

Kontroll

Optimal Regnskap har begynt på sitt tredje år med FINALE Avstemming. Lindset opplyser at dette er andre året firmaet bruker programmet fullt ut.

– Nå bruker vi FINALE Avstemming på alle kundene våre. Tidsbesparelsen er betydelig. Spesielt på store kunder, legger Lindset til.

Lindset er spesielt glad i bankavstemmingen i programmet.

– Når jeg tidligere krysset manuelt, var det alltid en utfordring å holde rede på differanser på øre-nivå, forklarer Lindset.

– Nå blir timelangt arbeid gjort unna på 10 sekunder per kunde. Jeg slipper å krysse av post for post i regnskapet, fortsetter Lindset.

Regnskapsføreren ønsker all tidsbesparing velkommen. Spesielt i ekstremt hektiske perioder som under årsoppgjøret.

– Nå føler jeg at jeg har mye bedre

tid til kontroll av regnskapene. Men jeg må innrømme at årsoppgjørperioden fortsatt er hektisk. Tiden har en tendens til å fly uansett, legger han til.

Fornøyd revisor

Regnskapsføreren påpeker at selv om programmet er tidsbesparende og presist, så er ikke avstemming en prosess som går av seg selv.

- Regnskapsposterne hentes rett fra regnskapssystemene og inn i programmet. Men den tekniske oppstillingen må være korrekt, og i programmet må kontoene markeres riktig for at avstemmingen skal bli korrekt, legger han til.

- Den tekniske biten får man hjelp til å sette opp av programmet. Men selve kontrollen av for eksempel moms, arbeidsgiveravgift, skattetrekk og feriepengene må man gjøre selv.

Lindset har fått gode tilbakemeldinger på regnskapene han har sendt fra seg.

- Avstemmingsmappa ser veldig bra ut. Revisorene er mer enn godt fornøyd med papirene vi presenterer.

Ønskedrøm

Som superbruker av programmet, har Lindset og Optimal Regnskap vært med på å komme med ønsker, samt gitt tilbakemeldinger på FINALE Avstemming. Lindset har fortsatt en ønskefunksjon på listen sin.

- Det hadde vært utrolig bra å kunne «hekte ned» bilde av bilag ned i avstemmingen. Men jeg skjønner det kan bli vanskelig med det første!

Avstemmingsmappa ser veldig bra ut. Revisorene er mer enn godt fornøyd med papirene vi presenterer.

Ørnulf Lindset

Automatikk – takk!

Fagsjef i NARF, Knut Høylye, tror mange regnskapsførere kan spare mye tid og frustrasjon gjennom å benytte NARF Avstemming. Man må bare bruke litt tid først...

TEKST: THOMAS SCHANCHE

Programvaren NARF Avstemming automatiserer avstemmingsarbeidet på en enkel og sikker måte. I følge fagsjef Høylye, henter programmet data fra økonomisystemene og overfører dem på riktig sted i regnearkmalene i KS Komplett som er utviklet av NARF.

- Hovedhensikten med programmet er å automatisere de pliktige avstemmingene. Manuell avstemming er tidkrevende arbeid, fortsetter fagsjefen.

- Dessuten vil bruk av programmet kunne bidra til at avstemmingsarbeidet blir mer systematisk utført, samtidig som regnskapsføreren får den dokumentasjon regnskapsføre-

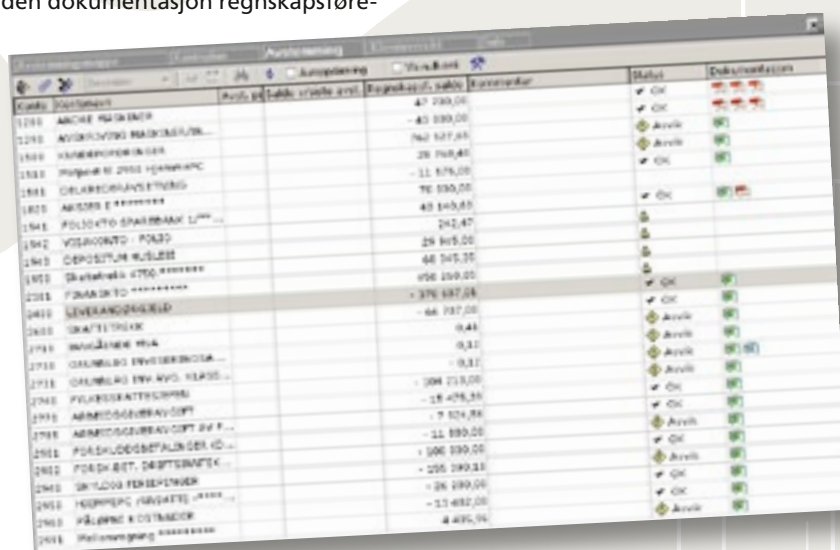
ren trenger for å dokumentere eget arbeid.

Om ønskelig kan systemet hjelpe brukeren med å pakke sammen rapporter, avstemmingsdokumenter og underlagsdokumentasjon, slik at dette kan sendes som en «pakke» til kunden eller revisor.

- Flere har pekt på at dette er noe som er veldig nyttig. Jeg tror derfor kunder og revisorer også vil sette pris på programmet, legger Knut Høylye til.

Mange balansekonti

NARF Avstemming er i følge fagsjefen utviklet til å dekke alle konti i regnskapet.

Konto	Avstemming	Avsluttet	Saldo	Status	Dokumentasjon
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	47 280,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-47 280,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	760 527,65	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	28 768,40	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-11 576,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	76 500,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	40 545,85	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	242,47	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	28 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	48 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	450 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-376 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-46 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	0,48	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	0,32	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	0,32	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-304 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-18 476,35	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	7 524,58	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-11 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	500 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-200 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-28 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	-11 545,00	OK	OK
1210 ANDEL	✓ OK	✓ OK	4 400,00	OK	OK

Med NARF Avstemming er det enklere å føre presis dokumentasjon.

– Programmet videreutvikles stadig. Men allerede er betydelige deler av balansen dekket gjennom programmet, som:

- Bank og kassekreditt. Programmet støtter de vanlige bankfil-formatene, som Sparebankene, DnB NOR, med flere.
- Lønn og arbeidsgiveravgift.
- Feriepenger.
- Skattetrekk og andre trekk, skatte-trekkinnskudd.
- Merverdiavgift.
- Liste over debetsaldi på leverandør-reskontro.
- Liste over kreditsaldi på kunderskontro.
- Fordringer og forskuddsbetalinger (automatisert saldospesifikasjon på transaksjonsnivå)
- Avsetninger og ulike gjeldskonti (automatisert saldospesifikasjon på transaksjonsnivå)

Oppstart

Fagsjef Høyly ble oppmerksom på mulighetene for automatisk avstemming, når han fikk presentert løsnin-gene i FINALE Avstemming.

- Vi mente løsningene i programmet ville være nyttige for alle som fører regnskap. Ikke bare FINALE-brukere, legger Høyly til.
- Vi forhørte oss derfor om mulighe-ten for å gjøre modulen til et selv-stendig program som kunne støttes av flere økonomisystem. Og det var mulig, konstaterer Høyly.

Fagsjefen tror mange flere vil benytte programmet fremover.

- Siden NARF Avstemming ble lan-sert i november, har de fleste poten-sielle brukere vært travelt opptatte med årsoppgjør. Det tar litt tid å sette seg inn i programmet, noe jeg tror de fleste vil utsette til roligere perioder på sommeren og høsten, analyserer fagsjefen.

Demoversjon

Høyly anbefaler regnskapsførere å teste demoversjonen av programmet for å sjekke ut de ulike funksjonene.

- I demoversjonen kan man prøve programmet på reelle kunder. Da kan man selv se hvor mye tid man sparer på sin kundemasse, oppfordrer fagsjefen.

Høyly peker på at God regnskaps-føringsskikk stiller krav om at avstem-minger skal gjennomføres løpende gjennom året.

- Kravene er der for å sikre kvalitet i de rapporter og oppgaver regn-skapsfører skal levere sine kunder og offentlige myndigheter, fastslår Høyly. I tillegg er det liten tvil om at jo mer som er gjort gjennom inn-tektsåret, desto bedre flyter årsopp-gjøret.

Fagsjef i NARF, Knut Høyly, oppfordrer regnskapsførere til å utføre avstemming gjennom hele året, for å få bedre flyt på årsoppgjøret.

KREDITTILSYNET:

Ber om et mer kritisk blikk på kundemassen

Kredittilsynet har blant annet tilsyn med 5777 revisorer og 8340 regnskapsførere. Dokumentasjon på de vurderinger man gjør og et mer kritisk blikk på kunden sin er ekstra viktig i krisetider.

Seksjonssjef for revisorer og regnskapsførere i Kredittilsynet, Kjersti Elvestad, påpeker viktigheten av avstemming av regnskap og kontantbehandling hos regnskapsførere.

TEKST: THOMAS SCHANCHE

FOTO: RUNE STOLTZ BERTINUSSEN

Med såpass stort arbeidsfelt som Kredittilsynet har fått pålagt, er resultatet avhengig av struktur, arbeidsform og samarbeid. Kredittilsynet velger ut tilsynskandidater som følge av signaler fra omverden, som blant annet innrapporteringer fra skattemyndighetene, bostyrere og oppslag i pressen. Kredittilsynet gjennomfører også tilsyn på ulike måter basert på egne risikovurderinger og prioriterin-

Enkelte revisorer har for stor tillit til ledelsen i foretakene de er engasjert til å revidere.

Kjersti Elvestad, seksjonssjef Kredittilsynet

ger, og har etablert samarbeid med Revisorforeningen og NARF.

Etter EU-reglene, skal alle revisorer underlegges kvalitetskontroller minst hvert sjette år. For å oppfylle denne forpliktelsen bygger Kredittilsynet blant annet på Revisorforeningens kontroller av sine medlemmer. På samme måte gjør NARF kvalitetskontroll av sine medlemmer minst hvert syvende år. Regnskapsførere som ikke er medlemmer av NARF, blir prioritert høyt når Kredittilsynet velger kandidater til kontroll.

Revisorenes balansegang

Seksjonssjef for revisorer og regnskapsførere i Kredittilsynet, Kjersti Elvestad, påpeker at det er styrene i de ulike bedriftene som har ansvaret for regnskapene, men at dette ikke gjør god revisorskikk mindre viktig.

– Enkelte revisorer har for stor tillit til ledelsen i foretakene de er enga-

sjert til å revidere. Vi ser at revisor kan ha oppdaget svakheter, men ikke gjør nok for å følge opp ledelsens forklaringer, legger Elvestad til.

Kredittilsynet savner generelt en større bevissthet rundt dokumentasjon.

– Det er helt avgjørende for at det skal kunne skje en kontroll av hvordan revisjonen er utført. Dette er ikke bare «papirarbeid», påpeker Elvestad.

– Dersom revisorene i økende grad må dokumentere sine vurderinger, så vil trolig også kvaliteten på vurderingene øke og revisjonsarbeidet bli enda bedre.

Seksjonssjefen påpeker at dokumentasjon er særlig viktig i finanskrisesetider fordi det er den eneste måten revisor i ettertid kan vise at vurderingene var forsvarlige. Dette, selv om det i ettertid skulle vise seg å at resultatet ble et annet enn det man trodde.

*Toppkarak-
teren
fra Kredittilsynet
er: ingen kom-
mentarer fra
OSS.*

*Kjersti Elvestad, sek-
sjonssjef Kredittilsynet*

– Utfordringene for revisor nå er særlig å vurdere om tilleggsopplysningene til regnskapet er tilstrekkelige, om verdiene av balansepostene er korrekte, om inntektene er overvurdert, samt at grunnlaget for fortsatt drift er tilstede.

Avstemt regnskapsføring

Seksjonssjef Elvestad har inntrykk av at regnskapsførernes oppdragsmengde ikke påvirkes i særlig grad av finanskrisetider.

– Selv om det har vært økt antall konkurser blant kundene, oppveies dette i en viss grad av det faktum at mange bedrifter ser seg tjent med å sette bort regnskapene til byråer. Bedriftenes behov for rådgivning til avvikling og restruktureringer kan også tenkes å øke i disse tider, legger Elvestad til.

Seksjonssjefen påpeker at avstemming av regnskapene er en jobb mange regnskapsførere må gjøre grundigere.

– Når det gjelder svakheter som avdekkes hos regnskapsførerne, ser vi at avstemminger av ulike regnskapsposter og kontantbehandling er et generelt forbedringspunkt. Også her er dokumentasjon av hva regnskapsførerne har gjort essensielt, påpeker seksjonssjefen.

– Det er viktig at retningslinjer og rutiner er på plass for regnskapsførerne for å sikre at oppdragene utføres i samsvar med god regnskapsføringsskikk, samt at disse etterleves, legger Elvestad til.

Særlig er det viktig at det skjer kontroll av arbeid som utføres av medarbeidere som ikke er autoriserte som regnskapsførere.

Oppdragsgivere

I Kredittilsynet er man opptatt av at revisorer og regnskapsførere har et kritisk blikk på kundemassene sine.

– Enkelte regnskapsførere ønsker å hjelpe oppdragsgivere som ikke har kontroll på sine papirer. Begrunnelsen er gjerne: «Hvis ikke vi hjelper til, blir det i hvert fall fullstendig kaos».

Elvestad mener disse regnskapsførerne er for «snille». Samtidig antyder hun at det kanskje ikke er slik at alle forretningsdrivende bør drive virksomhet.

Seksjonssjefen mener regnskapsførerne i hvert fall ikke bør risikere sin autorisasjon, men si fra seg oppdraget i de tilfellene der oppdragsgiverne ikke sørger for å innrette sin virksomhet i samsvar med de lover og regler som gjelder for denne.

– Også revisorer som opplever at klienten ikke innretter seg i samsvar med de regler som gjelder, skal si fra seg oppdraget dersom forholdet ikke blir rettet opp etter at revisor har tatt dette opp med klienten.

*Alle postene i
balansen bør
dokumenteres av
revisor.*

*Kjersti Elvestad, seksjons-
sjef Kredittilsynet*

– Ved revisorskifte er ny revisor pliktig til å ta kontakt med tidligere revisor for å høre om det foreligger forhold som tilsier at revisor ikke bør påta seg oppdraget, påpeker Elvestad.

– Her opplever vi at det svikter noen ganger. Dersom ny revisor ikke har grunn til å tro at det blir bedre fremover skal vedkommende ikke påta seg oppdraget. Revisjonspliktige foretak som ikke klarer å skaffe seg revisor må avvikles, konkluderer hun.

Tilsyn

For å utnytte Kredittilsynets ressurser best mulig, er tilsynet av regnskapsførere og revisorer utført med ulike

metoder, i følge Elvestad.

– I tillegg til stedlig tilsyn, herunder under samarbeidet med Revisorforeningen og NARF, gjennomfører vi et såkalt dokumentbasert tilsyn, der regnskapsførere og revisorer annet hvert år må svare skriftlig på spørsmål om virksomheten. Gir de uriktige svar på spørsmål her, har de skaffet seg problemer, legger seksjonssjefen til.

– I tillegg til et grunnlag for å følge opp overfor den enkelte revisor eller regnskapsfører gir dokumentbaserte tilsyn en god oversikt over revisjonsbransjen og regnskapsførerbransjen.

– En annen tilsynsmåte er såkalte tematisyn. Da plukker vi et utvalg av 20-30 aktører der vi sjekker hvordan visse typer oppdrag utføres. Sist sjekket vi revisjon av stiftelser. Da fant vi at det var svakheter i den standard revisjonsberetningen som de fleste revisorene benytter for stiftelser. Dette må rettes opp i revisjonsberetningene for 2009-regnskapene, slår Elvestad fast.

Videre følger Kredittilsynet spesielt opp revisjonsselskaper som reviderer foretak av allmenn interesse, som børsnoterte selskap, forsikringsselskap og banker. Dette i henhold til EU-regler.

– Dersom vi velger å ikke prioritere et signal for nærmere oppfølging, skriver vi likevel til revisoren eller regnskapsføreren og ber vedkommende se om det kan være noe som bør rettes opp. Det er ikke alltid like lett å få forståelse for at ikke Kredittilsynet følger opp alle henvendelser vi får som kan indikere svak revisjon eller regnskapsføring, forklarer seksjonssjefen.

– Men vi må gjøre en prioritering. Kredittilsynet er uansett ikke et klageorgan, slik at vi ikke går inn og vurderer for eksempel uenighet om honorarer.

Konsekvenser

Dersom revisorer eller regnskapsførere kommer seg gjennom tilsyn og kontroll fra Kredittilsynet uten

Vi ser at avstemming av regnskappene og kontantbehandling er et forbedringspunkt for enkelte.

Kjersti Elvestad, seksjonssjef Kredittilsynet

anmerkninger, kan man ikke vente seg applaus eller kakefest. At alt er i skjønneste orden blir sett på som normalen, og toppkarakteren er at: «Kredittilsynet har ingen kommentarer».

Kontrollene utført av Revisorforbundet og NARF ender med toppkarakter for det store flertallet av

revisorer og regnskapsførere (se tabell under). I og med at Kredittilsynet prioriterer tilsyn der det i utgangspunktet er grunn til å tro at yrkesutøvelsen ikke har skjedd i samsvar med de krav som gjelder, ender Kredittilsynets stedlige tilsyn som oftest med kritiske merknader.

Ifølge Elvestad, får dette konsekvenser:

- Man kan bli gitt pålegg om å rette opp ulike forhold.
- Dersom kundemassen er for stor i forhold til kapasiteten, blir man pålagt å si fra seg klienter.

Kredittilsynet har også et beinhardt ris bak speilet.

– I de mest alvorlige tilfellene kan man miste godkjenningen som revisor eller autorisasjonen som regnskapsfører.

Tilbakekalling og suspensjon av godkjenning som regnskapsfører

	2005	2006	2007*	2008
Tilbakekalling regnskapsførere	18	11	49	19
Tilbakekalling regnskapsførerselskaper	0	1	19	0
Suspensjon**	–	0	1	1

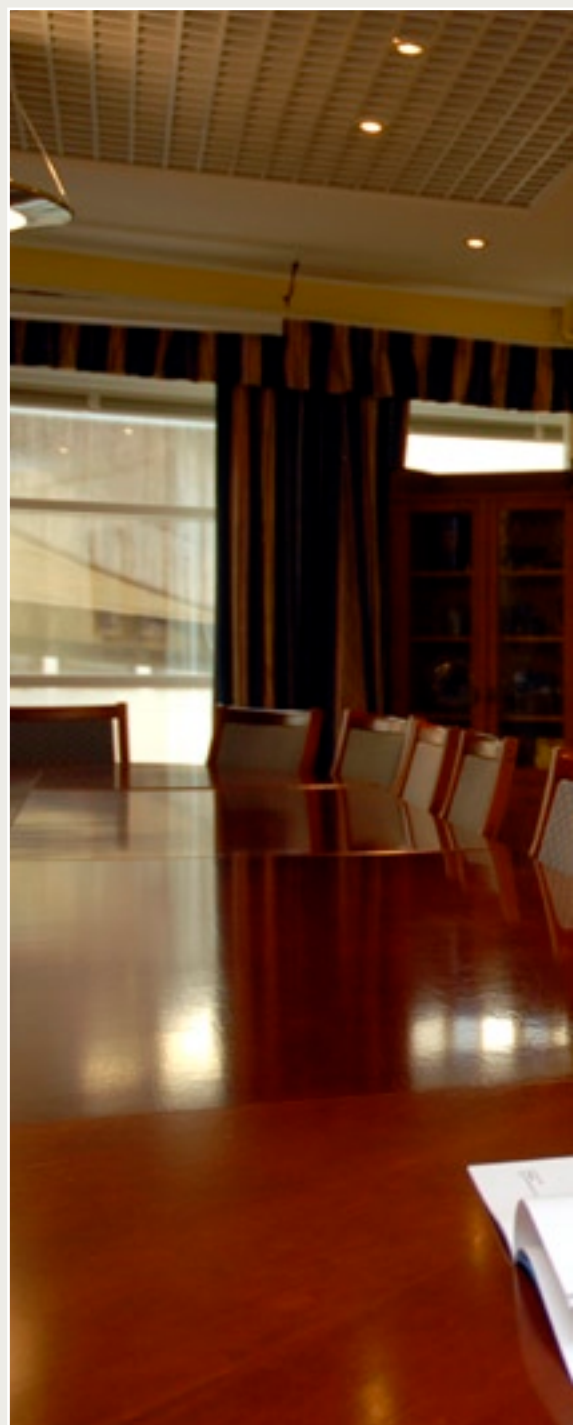
* Av totalt 68 tilbakekall i 2007, gjaldt 53 vedtak manglende besvarelse av dokumentbasert tilsyn gjennomført i 2006.

Tilbakekalling av godkjenning som revisor

	2005	2006	2007	2008
Tilbakekalling statsautoriserte revisorer	2	5	3	3
Tilbakekalling registrerte revisorer	2	9	4	9
Tilbakekalling revisjonsselskaper	0	1	0	0

Resultat av Revisorforenings kvalitetskontroll i 2008:

	Antall	%
Godkjent	248	82,1
Mangler ved revisjon og/eller andre forhold - handlingsplan og ny kontroll	48	15,9
Oversendelse Kredittilsynet for videre oppfølging	6	2,0
Sum utførte kontroller	302	100,0

Seksjonssjef for revisorer og regnskapsførere i Kredittilsynet, Kjersti Elvestad, forklarer viktigheten av gode regnskapssystemer for regnskapsførere.

Resultat av NARFs kvalitetskontroll i 2008:

	Ordinære kontroller				Oppfølgingskontroller			
	Personer	%	Byråer	%	Personer	%	Byråer	%
Godkjente kontroller	542	90,5	268	88,2	60	74,1	36	68,0
Oppfølgingskontroller	57	9,5	36	11,8	21	25,9	17	32,0
Sum	599	100	304	100	81	100	53	100
Gjennomførte kontroller - ikke ferdigbehandlet	3		3		1		1	

Etter kvalitetskontrollen, ble ni saker sendt til Kredittilsynet for oppfølging.

Returadresse:
Finale Systemer as
Postboks 2207, 9268 Tromsø

KLITJ REINO

Høyt skattet

Norges mest brukte programmer for regnskapsavslutning, regnskapsanalyse, skatteberegning og ligningsdokumenter. Våre programmers brukervennlige løsninger og avanserte teknologi har gjort FINALE til markedsleder på sitt område.

FINALE Årsoppgjør – som er midtpunktet i FINALEs programvarefamilie – benyttes hvert år til mer enn 130 000 norske regnskapsavslutninger. Spesielt for FINALE-systemet er at de enkelte moduler hver for seg utgjør selvstendige programmer, samtidig som de sammen fungerer tett integrert og gir brukeren avanserte verktøy. FINALE tilbyr også et omfattende serviceprogram, som bl.a. består av programvedlikehold, konsulentbistand og kurs. Gjennom avtaler sikres brukerne kontinuerlig brukerstøtte og telefonsupport.

For mer informasjon om hvorfor så mange velger FINALE, se www.finale.no

Hovedkontor Tromsø: Tlf.: 77 66 54 60, faks: 77 66 54 99
Avd. kontor Oslo: Tlf.: 916 42 555, faks: 66 80 55 00
E-post: firmapost@finale.no

